

VASÁRNAPI MAGAZIN

FONTOS SÁNDOR

A TERMÉS

Szepesi Attila DAL

hogy csak a te szemekkel lássak
te népesítsd be éjszakámat

úgy népesítsd be hogy a házat
ne lakják riogató árnyak

egymás mellett lehet kihaltan
de lehet tűznél sugarasabban

úgy ölelj hogy testemre álmód
vihara égessen tűzpántot

HEJ...:

HEJ TEGNAPI ÚTONÁLLÓ
hej te zsvány
fintorogsz szálló
napok után

cigaretta álmód
pénzen vett remény
nem somfaágon
ökölbe zárt tenyér

KASSÁK

arcunk másával szembenézni
füvet feledni nyár
havat feledni tél
áramában
és e feledésből mindent kitalálni
újra
égnék folyónak embernek

Simai Mihály TÉLI VÁZLAT

Gyümölcsfák papírcsizmában
rózsák bukdosnak csuklyásan

vacognak válluk megremeg
félnek befelé feslének

VILLA- NÁSOK

1. Kőlyökreggel
villog tükörvágású nagy
[szemekkel]
2. Ezüsttel táncol az ágyásokra
egy százlábú locsolórózsza
3. Repcével hidrogénezi
haját kiszókol a mező
4. Átázott bokroccka szipákol
allig látszik a ködsípától
5. Üres csigaház
moccanatlan pöndörödés
6. Kalászbuzgóság rezzen
[a horizontig
készül a legszebb mozdulat
a búzából új kenyér-boltozódik]
7. Este
a lányok kopogása
kőcirpelés
8. A Tejúton puhán lépked egy
[párduc felhő
összekuporodik
bordái közt utolsót dobban
[a hold]

Ökrös
László

VASVÁRI ISTVÁN VERSEI

Jól ismerjük Vasvári István költői arcképét. Az életének ötödik évtizedébe lépett költő a *Magvetőnél* megjelent új kötetében is azon a hangon énekel, ahogyan eddig, a versek formai szépségére is tartalmi tisztaságára szigorúan vigyázó költő hangján. Ilyen értelemben nővum, újdonság talán nincs is kötetében. Megállapodott, kiforrta, érett líra Vasvárié.

A figyelmes olvasónak azonban feltűnhet, hogy mintha megszorodott volna új verseiben a kérdőjelek száma. Nem számoltam össze az írásjeleket, de az a benyomásom, ha megtenném, a kérdőjel lenne az abszolút győztes. Valami ráérő esztéta össze is számolhatná, hogy ezekből a kérdőjelekből csakugyan több van-e az új kötetben.

Ez persze nem valami elbizonytalanodást tükröz vissza, nem jelenti a költő szigorú elveinek akárcsak részbeni feladását sem, hanem az előadásmód bizonyos fokú koncentrációját, hogy úgy mondjuk, drámai töltését dokumentálják.

Egy költői palettán ez természetesen nem jelentéktelen változás, még ha nem is érinti az alapokat. Mert abban a kiindulásban, amit Vasvári István most úgy fogalmaz meg, hogy „*holtig gyürkőző Laokow*”, vagy más versben úgy, hogy „*élni csak küzdve érdemes*”, és mindabban, ami ebből következik, nincs változás. Abban azonban igen, ahogyan ezt a magatartást a költő megfogalmazza.

Szétört idillek — mondta valaki Vasvári új kötetét jellemezve. Ha ez így nem is igaz, bizonyos, hogy az erőteljes drámaiság átjárja a verseket, még azokat is, ahol ez idill, a napfényes derű háborítatlanul mutathatná meg magát és természetét. *Erdők* című verse ezzel a szelíd képpel kezdődik: „*Visz az aranyos délután / erdők fölött lehelő / fiatal nyires fut elem / elhagy egy fenyveserdő*”. Am ebben az idillben is megjelennek a mélyben megbúvó „*marakvó, kicsinyes, irigy vadak*”.

Ez csak egy vers ugyan, de a szerkesztésmódra, a dráma előtérbe kerülésére akár példa is lehetne. Mert az új versek — érzelmi, gondolati intenzitásban — valóságos kis drámák, a küzdelem koncentrációi. Azé a küzdelemé, amit maga a költő vív, és azé is, amit a szembenálló

világok vívnak egymás ellen. *„Szuperszónikus seprűnyélen / ifjabb és vénebb boszorkányok / mini-szoknyában szállnak felettünk”* — kezdi a költő *Karácsony* című versét, s ebből a kissé frivol, Vasváritól szokatlan indítástól eljut addig a gondolatig, hogy az „*ember győzelméért él / s nem halhat bele.*”

A kötet egyik legszebb verse az *Amit az én szemem című* a haláltáborokról szól. De a néhány soros mű nem valami történelmi emlékezés, hanem a *mához szóló* riadó. S e jó értelmű aktualitás miatt minden vers, válasszon tárgyat bármit, jugoszláviai, vagy lengyelországi utazást, Kolombusz alakját, a bibliai *Józsefet*, „*itt és most*” — ahogyan egyik versének címében erre utal is — szól hozzánk. Ezért kell figyelni rá.

Vasvári korábbi köteteként anyagában mennyiségileg is jelentős helyet kapott a szatíra. Most mintha kevesebb lenne belőle. Ezt szívből sajnáljuk.

Lódi
Ferenc

Kerekes
Imre

MELLÉFOGTAM

AZZAL KEZDTEM, hogy csökkenttem a normámat. Nem sokkal, úgy 40—50 százalékkal, ami azért már úgy általában szemet szúr. A művezető három napig úgy kerengett körülöttem, mint kébolygó a laktanya felett, aztán a vállamra tette a pracliját. Na mondom, most bevagdos nekem, máris szedhetem a cuccom. „Maga áttért a minőségre, szakértárs... — mondja — én is azt valom, hogy keveset, de jót”.

Szóval, ezzel nem mentem semmire.

Másnap fuserálni kezdtem, minden harmadik darab selejt. Láttam, ahogy a művezető mond valamit az üzemmérnöknek, az hallgatta, de olyan illetődvé állt ott, mint kecske a növényvédelmi kiállításán. Egy lépést nem tett felém.

A művezető később mégis aktivizálta magát. Egy ideig sompolygott mögöttem, mint rongyszedő a divatbemutatón, aztán mellém állt és úgy figyelte, hogy mit csinállok, mint aki a kádban tanulmányozza az óceánt. Végre megszólalt: „Magának rossz a gépe, szakikám, ha nem tudná...” Azzal hívta a szerelőt.

Már láttam magam, hogy innen megyek nyugdíjba, hacsak nem újítok valami marhaságot. Az idő is sürgetett, mert aznap éppen három hónapja melóztam egyfolytában, zuhant az árfolyamom, már csak tiszteletbeli tagja voltam a galerinek, Mucushál is csak hetenként tettem egy tiszteletkört, a talponállóból tegnap kinéztek. Mindenfelől környékezett a balhé. Nem akorom tovább mesélni önéletem történetét, de úgy éreztem magam, mint toronyőr az aluljáróban. Ettől a rohadt melótól sehogyse tudtam megszabadulni.

Mondom egyik nap a művezetőnek: idefigyeljen szakértára, volna egy újításom, feltaláltam a mélyhűtött szandált kánikulára, nem tenne el ettől a géptől, szeretném magam átképezni ablakmosónak.

A szakinak fülg nyúlt az etetője. Azt mondja nekem, maga a haverom. Három hónapja hirdetjük az újságban, de egy szál ablakmosó még nem jelentkezett, maga az első.

Hát erre csúnyán ráfáztam. Beláttam, a helyzetem most már olyan védhetetlen, mint a vásárlók érdeke. Egy teljes hétig úgy kóvályogtam egy vizes vödörrel meg egy ablakmosó ronggyal, mint újonc a világűrben. Az ablakot megutáltam, még ki se néztem rajta. Gondoltam, majd csak észreveszik. Éjszaka aztán kitért a balhé, olyan zivatar lett, hogy mire reggel bementem fénylett az füveg, mintha egész éjszaka szarvasbőrrel sminkeltem volna. Na mondom, sasszé előre, ha most ki nem emelnek

brigádvezetőnek, ne nyeljek többé egy pofa sört.

Egész nap törtem a fejem míg rájöttem, hogy van még egy dobásom azzal a vödörrel. Szereztem vagy öt söröskorsónyi mosogatólét a konyháról, aztán fel a kalitkába, mintha az üvegfalat mosnám. Úgy ráborítottam a mérnökre azt a moslékszerű mosogatólét, hogy a vödört is a művezető akasztotta le a füléről.

Még aznap felvették a jegyzőkönyvet, hogy üzemi baleset, ilyen előfordul. Majd fizet a biztosító. Álltam ott, mint munkám mellékterméke. Biztattak, hogy ne szívjam mellre, nem kell mindenből nagy ügyet csinálni. Erre már én is bepupultam. Elhúztam a csikót a szerelőcsarnok sarkába, leültem egy ládára, ott gubbasztottam váltásig. Utána egy műszakot lenyomtam a WC-be, másnap egész délelőtt főztem a tyúklevest az állami konnektoron. Úgy kuporogtam a fazék előtt, mint angyalok a bazilikán. Egyszóval leálltam.

EPPEK KANALAZTAM a tyúklevest, amikor hívták hozzám az üzemorvost, onnan egyenest bekísértek a munkapszichológushoz. Játszottam az eszem előtte, rángattam a fejem, mint néző a ping-pong rangadón. Hegyezte a ceruzáját, na mondom, végre kapok egy flepnit. Aztán odalép hozzám ez a piszokmókus, azt mondja nekem: fel a fejvel apuskám, nincs itt semmi baj, az egész csak átmeneti letörés, a nagy hajtásba kikészültek az idegei.

Kaptam két hét beutalót a szantóriumba, el is fogadtam, mert láttam magam a szemközti tükörben. Úgy mutattam, mint vereség az eredményjelző táblán. Itt a szaniba most elég jól érzem magam, mert amit itt kell csinálni, ahhoz én is értek. Dilizni én is tudok. Így aztán időm is van, hogy leírjam a köresem, ami ekapott, mert mostanában így még nem vertek át.

Pedig nagyobb szükségem lenne arra, hogy kivágjanak, mint egy falat kenyérre. Ez ugyanis a 23. munkahelyem. Eddig még mindig magam léptem ki. De ha ez így megy tovább, olyan leszek, mint védjegye a babgulyáson. A végén lelepleznek. Itt az ideje, hogy valami alibim nekem is legyen. Ha ez lenne, a következő munkahelyem már rá se rántanék, kinyomhatnám a mellvédőt, aztán magyarázhatnám a fejnek, hogy haver, én stabil tag vagyok. Dehogy váltok én munkát, ha nem személyileg bosszulnak meg, mert olyan vagyok, ahogy itt lát. Értse meg apafej, én nem bulizok, nyugodtan felvehet. Engem kirúgtak...:

hatta, Ödön pedig visszaszorított. Valamiről sutyorogtak is. Mikor azonban a sarkon a vilanyfénybe értek, Toncsi hirtelen eléjük állt:

— Látod, új nagykabátom van ám! Mára vette a nagymamám! — A te kabátod is új? — lépett közelebb és érdeklődéssel tapogatta meg Ödön kabátját.

— Hát... Ez már nem új, de nem is nagyon régi — hebegte zavartan.

— Viszont bundás belül, szőszös, olyan jó szőrméses — állapította meg a kislány, s ezzel véget is vetett a további érdeklődésnek. Anyuka nem is szólt még hangosan egy szót sem, annál többet mondott Ödönnek utotgva. A hangos szavakat az ismerkedőknek hagyta, ő beérte a további történés szövegével, azzal, hogy miként lesz, ha ok ketten, Toncsi és Ödön is megszeretik egymást. Úgy beleléte, ringatta magát a biztató jövőbe, hogy egy árnyékosabb ház előtt oda is húzta Ödön száját az övéhez annyira, hogy a kislányról szinte megfeledkeztek.

— Mit csinálsz anyukámmal? Meg is mondalak a nagymamának — ugrott közéjük Toncsi olyan hévvel, hogy azok szétrebbenésükben mentegetőzni sem tudtak. Ödön krákolgató zavar-

TONCSI

— De sokat tudsz te kérdezniz egyszerre — pörölt rá a kislány, mikor kiszabadult a kérértlen ölelésből. — A nagymamám engem Toncsinak hív, a nagyapá pedig Tóninak — jelentette ki a felnőttek komolyságával.

— De hiszen az fiúnév, te meg kislány vagy — világosította fel Ödön.

— Toncsi vagyok és kész! Ugye, anyuka? — bújt hozzá igazát keresve.

— Nahát, hogy te egyszerre vagy fiú is meg kislány, ez aztán csodálatos! — lelkesedett Ödön, hogy csak mondjon valamit, és nehegy elrontsa az ismerkedést. Azt hitte, hogy a kislány is megkérdézi tőle az ő nevét, de erre Toncsi nem mutatott semmi hajlandóságot. Zavartan indultak el mind a hárman Toncsi nem akart középen, ketőjük közt menni. Ez jó is volt, mert így anyuka megfoghatta Ödön jobb kezét és megszorít-